

verslag

Plenaire vergadering FATF oktober 2018

Vergaderdatum 17 t/m 19 oktober 2018
Aanwezig Vertegenwoordigers namens MinFin, MinJenV, AFM, DNB,
OM en FIU-Nederland

Virtual assets

De FATF heeft de FATF-standaarden aangepast om te verduidelijken hoe deze moeten worden toegepast op activiteiten en ondernemingen in verband met *'virtual assets'*¹. Een definitie van *virtual assets* en van *'virtual assets service providers'* (VASP's) is vastgesteld. Als VASP zijn onder andere aangemerkt omwisselplatforms, bewaarportemonnees en financiële dienstverleners bij *'Initial Coin Offerings'* (ICO's). VASP's moeten voldoen aan AML/CFT-verplichtingen zoals cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties en de bewaarplicht. Ook zal voor VASP's een registratie- of vergunningplicht gaan gelden en zullen zij aan toezicht of monitoring worden onderworpen.

Met deze verduidelijking beoogt de FATF een wereldwijd, consistente behandeling van *virtual assets* zeker te stellen, voor toepassing van AML/CFT-regelgeving². De FATF gaat de komende maanden werken aan verdere invulling van de details, onder meer door de *Guidance* over de risicogebaseerde benadering voor virtuele assets te actualiseren en door de zogenaamde *'interpretive note'* (overweging) bij de desbetreffende aanbeveling 15 over nieuwe technologieën aan te passen. Gezien de snelle technologische ontwikkelingen op het gebied van *virtual assets* zal de FATF over 12 maanden deze aanpassing van de FATF-standaarden evalueren. In een verklaring heeft de FATF toegelicht welke stappen zijn en worden genomen³.

Naar verwachting zal Nederland na de implementatie van de wijziging van de vierde Europese anti-witwasrichtlijn⁴ voor een groot deel voldoen aan de

¹ FATF heeft besloten de term *'virtual assets'* te gebruiken in plaats van *'virtual currencies'* of *'crypto currencies'*. Dit om te voorkomen dat de indruk ontstaat dat sprake is van een wettig betaalmiddel.

² De toepassing van de FATF-aanbevelingen op *virtual assets* impliceert geen regulering voor prudentiële doeleinden of met het oog op bescherming van consumenten of investeerders.

³ <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/regulation-virtual-assets.html>

⁴ Richtlijn (EU) 2018/843 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, en tot wijziging van de Richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU.

gewijzigde FATF-standaarden voor *virtual assets* en VASP's. Op een enkel onderdeel gaat de FATF echter verder dan deze richtlijn. Zo richt de richtlijn zich op omwisselplatforms die fiat geld omzetten in *virtual assets* en omgekeerd. De FATF past daarnaast zijn standaarden ook toe op omwisselplatforms voor virtueel-naar-virtueel. Ook heeft de richtlijn momenteel geen betrekking op financiële dienstverleners voor ICO's en de FATF-standaard wel. Hoe dit zijn beslag moet gaan krijgen in Europese en Nederlandse regelgeving zal de komende tijd worden gezien.

Wederzijdse evaluatie van jurisdicties

Deze plenaire vergadering zijn de evaluatierapporten besproken van het Verenigd Koninkrijk en van kandidaat FATF-lid Israël. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale AML/CFT-regimes⁵ van beide jurisdicties niet alleen technisch voldoen aan de FATF-standaarden, maar ook effectief zijn. Voor Israël is afronding van een succesvolle evaluatie nodig om volwaardig lid te kunnen worden van de FATF. De rapporten worden naar verwachting in december 2018 gepubliceerd op de website van de FATF.⁶

Hoogrisico en overige jurisdicties die door de FATF gevolgd worden

De FATF publiceert twee lijsten waarop jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst is het zogeheten *public statement* en bevat jurisdicties die geen *commitment* tonen of onvoldoende voortgang hebben laten zien bij het aanpakken van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁷ Noord-Korea staat weer vermeld in het *public statement* van 19 oktober jl., met de oproep van de FATF aan alle leden en jurisdicties om effectieve tegenmaatregelen te nemen ter bescherming van het internationale financiële systeem. Iran staat ook nog steeds vermeld in het *public statement*, waarbij de oproep van de FATF om tegenmaatregelen te nemen tegen Iran sinds juni 2016 is opgeschort. Iran is toen begonnen de strategische tekortkomingen in zijn nationale AML/CFT-wetten weg te nemen op basis van een met de FATF overeengekomen actieplan. Dit actieplan is op 31 januari jl. verstreken. Iran is echter nog steeds politiek gecommitteerd aan het actieplan en maakt vorderingen in het wetgevingsproces. Gezien het voorgaande heeft de FATF wederom de oproep om tegenmaatregelen te nemen tegen Iran opgeschort, maar de FATF heeft wel zijn teleurstelling uitgesproken over het feit dat de meerderheid van de onderdelen van het actieplan nog niet volledig is afgerond. De FATF verwacht dat in februari 2019 de noodzakelijke wetgeving in Iran in werking is. Gebeurt dat niet dan zal de FATF nadere stappen zetten ter bescherming tegen de risico's die volgen uit de tekortkomingen in het Iraanse AML/CFT regime. In de tussentijd blijft Iran op het *public statement* staan met de oproep om verscherpte *due diligence* te doen bij zakelijke relaties en transacties met personen of entiteiten

⁵ AML/CFT = Anti-Money Laundering /Combating Financing of Terrorism, oftewel anti-witwassen en tegengaan van terrorismefinanciering.

⁶ [http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)) Van de 37 FATF leden zijn tot nu geëvalueerd Australië, België, Canada, Denemarken, Ierland, Italië, IJsland, Maleisië, Mexico, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Singapore, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF netwerk zijn inmiddels zo'n 60 landen geëvalueerd. De evaluatie van Nederland staat voorlopig gepland voor de periode 2020-2021.

⁷ <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/public-statement-october-2018.html>

uit Iran. De tekst van het *public statement* is te vinden op de website van de FATF.⁸

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld *Improving global AML/CFT compliance*.⁹ Deze lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering en die gecommitteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. Deze plenaire vergadering zijn de Bahamas, Botswana en Ghana in de lijst opgenomen, vanwege de strategische tekortkomingen in de nationale AML/CFT regimes van deze jurisdicties. Elke jurisdictie heeft zich politiek gecommitteerd aan een FATF-actieplan om die tekortkomingen te adresseren. In totaal staan nu 11 landen op deze lijst.¹⁰

De deelnemers van de Commissie meldplicht, inclusief alle toezichthouders voor de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) en vertegenwoordigers van meldingsplichtige instellingen, worden op de hoogte gesteld van de FATF-lijsten. Ook publiceren De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten na elke plenaire vergadering een bericht op hun websites, met verwijzingen naar de nieuwe lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Proliferatiefinanciering

Eén van de prioriteiten van de Verenigde Staten, als FATF-president 2018-2019, is de bestrijding van de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens. Van de 40 FATF-aanbevelingen ziet momenteel één aanbeveling op dit onderwerp.¹¹ Hierin sluit de FATF aan bij de verplichtingen die volgen uit de resoluties van de VN Veiligheidsraad over de bestrijding van proliferatie van massavernietigingswapens en de financiering daarvan. In februari van dit jaar heeft de FATF geactualiseerde *guidance* gepubliceerd over toepassing van deze aanbeveling en de desbetreffende resoluties van de VN Veiligheidsraad.¹² Deze plenaire vergadering heeft de FATF besloten te onderzoeken wat eventuele mogelijkheden zijn om de reikwijdte van de FATF-aanbevelingen in verband met proliferatiefinanciering uit te breiden, hoe de implementatie van de aanbevelingen te verbeteren en wat mogelijke *best practices* zijn. Hierbij zal oog worden gehouden voor het mandaat van de FATF en van de Verenigde Naties.

Aanpassingen in de governance van de FATF

Het wereldwijde belang van de FATF en zijn werkterrein is de afgelopen jaren toegenomen. Om ervoor te zorgen dat de thema's die de FATF behandelt op een strategisch coherente manier worden benaderd en om de *commitment* aan de FATF-standaarden verder te versterken, hebben de FATF-leden besloten om ministers en senior beleidsbepalers intensiever te betrekken bij de

⁸ Zie voetnoot 7.

⁹ <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatf-compliance-october-2018.html>

¹⁰ De Bahama's, Botswana, Ethiopië, Ghana, Pakistan, Sri Lanka, Syrië, Trinidad en Tobago, Tunesië, Jemen en Servië.

¹¹ FATF-aanbeveling 7: '*Targeted financial sanctions related to proliferation*'

¹² <http://www.fatf-gafi.org/publications/financingofproliferation/documents/guidance-counter-proliferation-financing.html>

werkzaamheden van de FATF. Om te beginnen zal in het voorjaar van 2019 een ministeriële bijeenkomst plaatsvinden voor FATF-leden, in de marges van de voorjaarsvergaderingen van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Dan zal ook worden stilgestaan bij het 30-jarige bestaan van de FATF.

Overige

Deze plenaire vergadering heeft de FATF twee *guidance papers* vastgesteld die op korte termijn zullen worden gepubliceerd op de website van de FATF¹³. Het betreft *guidance* over toepassing van de risicogebaseerde benadering voor de levensverzekeringssector en voor de effectensector. Deze documenten bevatten handvatten en voorbeelden voor marktpartijen en toezichthouders over hoe op een risicogebaseerde manier aan de AML/CFT-standaarden kan worden voldaan.

¹³ www.fatf-gafi.org.